

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 5 marca 2020 r.

BADK.DPK.133.28.2020 JB

P10-07/20	Data wpływu petycji 15 stycznia 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 4 marca 2020 r.

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY

TEMAT

**ZRÓWNANIE WIEKU KOBIET I MĘŻCZYŹN
DO ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA ZA ZGODĄ SĄDU**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, w celu zrównania wieku kobiet i mężczyzn do zawarcia małżeństwa za zgodą sądu.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnioskuje o zmianę treści art. 10 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dla zrównania wieku kobiety i mężczyzny w przypadku możliwości uzyskania sądowej zgody na zawarcia małżeństwa z ważnych powodów.

Uzasadniając petycję wnioskodawca zauważył, że „obecne rozwiązanie dyskryminuje mężczyzn i stosuje kryterium płci, co jest niedopuszczalne i sprzeczne z Konstytucją (m.in. z art. 32 i 33)”.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 48 ze zm.) w art. 32 stanowi, że wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086 ze zm.) w art. 10 § 1 stanowi, że nie może zawrzeć małżeństwa osoba niemająca ukończonych osiemnastu lat. Sąd opiekuńczy z ważnych powodów może zezwolić na zawarcie małżeństwa kobiecie, która ukończyła szesnaście lat, jeśli będzie to zgodne z dobrem założonej rodziny.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Senatu IX kadencji 6 października 2015 r. wniesiono petycję indywidualną dotyczącą m.in. zmiany ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy w celu zrównania wieku uprawniającego do zawarcia związku małżeńskiego mężczyzn z wiekiem kobiet.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji rozpatrywała petycję P9-01/15 na 4 posiedzeniach (16 grudnia 2015 r., 10 lutego, 19 kwietnia i 17 maja 2016 r.). Ponadto, Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej na 2 posiedzeniach (15 marca i 12

kwietnia 2016 r.) zapoznała się z petycją.

W trakcie prac nad petycją senatorowie korzystali z opinii prawnej o dwóch postulatach petycji, w tym o postulatcie zrównania wieku uprawniającego do zawarcia związku małżeńskiego mężczyzn z wiekiem kobiet (Opinia OE-243).

Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej po analizie petycji oraz na podstawie opinii uzyskanej z Ministerstwa Sprawiedliwości, nie poparła postulatów petycji i rekomendowała pozostawienie jej bez dalszych prac.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji na posiedzeniu 17 maja 2016 r. przyjęła przedstawiony przez Biuro Legislacyjne Kancelarii Senatu projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk senacki nr 187).

Senat na 26. posiedzeniu 22 września 2016 r. odrzucił projekt ustawy i tym samym zakończył postępowanie w tej sprawie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Grzegorz Jędrejek, Komentarz aktualizowany do art. 10 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (System Informacji Prawnej LEX 2019, stan prawny: 2019.06.15).

Pierwszą przeszkodę do zawarcia małżeństwa stanowi wiek. Zarówno mężczyzna, jak i kobieta mogą zawrzeć małżeństwo, jeżeli ukończyli 18 lat. Dopuszczalne jest zawarcie małżeństwa przez kobietę, która ukończyła 16 lat i uzyskała zezwolenie sądu opiekuńczego. Naturalnie nie obowiązuje górna granica wieku. Przyjęta przez ustawodawcę dolna granica związana jest z dojrzałością emocjonalną, o której trudno jest mówić w przypadku małoletnich. Skoro pełną zdolność do czynności prawnych uzyskują osoby z chwilą ukończenia 18. roku życia (art. 11 k.c.), to tym bardziej granica taka powinna dotyczyć zawarcia małżeństwa.

Rozwiązanie przyjęte w prawie polskim pozostaje w zgodzie z art. 2 Konwencji z 1962 r. o następującym brzmieniu: „Państwa będące stronami niniejszej konwencji podejmą kroki ustawodawcze w celu ustalenia najniższego wieku dla zawarcia małżeństwa. Osoba, która nie osiągnęła tego wieku, nie będzie mogła prawnie zawrzeć małżeństwa, chyba że właściwa władza udzieli z ważnych powodów zwolnienia od wymaganego wieku w interesie przyszłych małżonków”.

Tradycyjnie do ważnych powodów, o których mowa w art. 10 § 1 zdanie 2 k.r.o., zalicza się ciężę kobiety, która nie ukończyła 18 lat życia. W żadnym wypadku sąd nie może udzielić zezwolenia kobiecie, która nie ukończyła 16. roku życia. Drugą przesłankę

pozytywną udzielenia zezwolenia stanowi pozytywna prognoza co do prawidłowego funkcjonowania założonej rodziny.

Sąd powinien zbadać obie przesłanki, które muszą wystąpić łącznie.

Rocznik Demograficzny 2019 GUS:

W 2018 r. zawarto w Polsce 192 443 małżeństw, w tym zawartych przez obu małżonków w wieku 19 lat i poniżej było 227.

W związek małżeński (cywilny i wyznaniowy) w 2018 r. wstąpiło 2 395 kobiet i 377 mężczyzn poniżej 19 roku życia, w tym:

wiek nowożeńca	kobiety	mężczyźni
16 lat	48	–
17 lat	130	–
18 lat	692	82
19 lat	1525	295

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz